

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 40.
Šibenik, 28. rujna 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK, pp. 17
RUKOMSI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Djeca Providnosti

Oko nas se mračí, i gusta, zadrživa magla pada na naše glave. Drhćemo kao što drhće srce ulovljene ptice pred neizvjesnom, crnom budućnošću.

Topovi pucaju. Ljudi se kolju. Vruća, crvena čovječja krv brizga iz dubokih rana i gruš se po brdima i dolinama, na otvorenom i u rovovima.

Što će biti! Kako će svršiti! Koliko će trajati! — Stotinu pitanja nas muči, obtežuje srce, zamagljuje trijezno rasuđivanje.

Istina, nije vrijeme šale i smijeha, ali zar zbilja moramo očajavati!

Kršćani smo, a kršćanstvo ubraja očaj među grijeha. Kršćani, zato, nikada, ni u najcrnijim danima, kad se čini da sve propada, ne očajavaju.

Vjera u Providnost jest jedna od bitnih oznaka kršćanstva. I bez te vjere, najvažnije stranice svjetske, kao i naše narodne, povijesti ostale bi vječno zapečaćena tajna.

Koliko puta smo i mi, u svom ličnom životu, imali iskušenja! Nismo li, katkada, mislili: Više nema za nas izlaza, i sad je sve svršeno! — Pa opet smo izašli na svjetlost, i nastavismo sređenim, zadovoljnim životom. I to baš onda, kar smo se najmanje nada li da ćemo se moći spasiti!

Sve ovisi o Bogu. Vlas na glavi, kao i najviši upravljači svijeta. Pojedinci i čitavi narodi. — I bez Božje volje ne može nam se ništa dogoditi. A Božja volja je dobra, kako to niko od nas ne može zamisliti.

Doduše, Bog dopušta i zlo. Dopušta ga, jer poštuje ljudsku slobodu. Ali to zlo On zna preokrenuti i u dobro, i to u času, kad smo mislili, da zlo doživljava svoje najveće triumfe.

»Da li se ikada svijetu prikazala veća tajna nego što je bila smrt Pravednika, Božjega Sina!« — pita se P. L. Merkle. A odgovor je: »Pa ipak je umirući svladao smrt! Dok je On na križu bio pribijena žrtva, nama je rastrgao okove i pobijedio. Kad je na križu prolio svoju krv, nama je donio mir.«

Što smo u guščoj tami, to jače moramo vjerovati u svjetlost, i što smo bliže smrti, to naša nada u život mora biti veća!

I apostoli su bili zahvaćeni olujom. Valovi su pomamno udarali u lađicu i prijetili joj da će je progutati. Tako je sve oko njih bilo beznadno, da su zbilja pošli sumnjati i zdvajati. Pa ipak, Krist ih kori: Zašto se bojite, malovjerni! —

Odgovor vedrine

Što će biti s nama?

Ono što budemo sami htjeli!

Pa sad devet desetina s posmjehom prešlo preko ove naše riječi, mi ostajemo pri njoj; za sobom imamo život, koji ne vara.

Može se svašta dogoditi, ali jedno je istina: niko ne može jedan narod staviti pod grobnu ploču, ako tu ploču ne uteše on sam. Nema te snage koja može uništiti narod, koji ne će da bude uništen, i komu je zavjetna misao: živjeti životom dostojnim čovjeka. Može se vjekovima, a ne samo desetljećima, čamiti; može se stenjati pod težinom ledenih okova; može se svijati pod udarcima nečovještva krute sile; može se biti bespravnim robljem — ali srušen, satrt, ubijen ne mora se biti i, ako se ne će.

Ovo visoko životno načelo je polazna točka i vječno svjež rezervoar, na komu utaje žedu umorni putnici po svim raspućima u radu za dobro grude koja ih je dala. Životna snaga ove temeljne istine daje novu krv i pogon za uvijek nove uzlete, koji ne znaju za umor i klonulost.

Jedan naš vrlo uvaženi kulturni radnik nedavno je napisao: Narod, koji nije nosilac državotvorne misli, nije narod, nego polunarođ. — Tražiti od drugoga da te poštuje, a priznati da nisi sposoban gospodariti u svom domu, znači, biti predmetom rugla, da se ne reče teža riječ. — Tako i ovdje: činiti sve, a ne biti nosilac životne misli, da jedan narod ne može a ma baš niko ubiti, osim ako se sam ne ubije, znači, graditi na pješčanom terenu: dođe vjetar, udare kiše i poplave, pa kuća u gomilu; u gomilu svi poslovi neprospavanih noći, umornih misli i teških napora.

Ne biti nosilac ove temeljne životne misli, znači, ne imati pogonske snage u sebi, koja uvijek tjera i nikada ne daje počinka u kročanju k visokim idealima; znači biti djeca, kojima se ruše sve ograde, na kojima su izgubili jutarnje sate.

Nেকে misli ne smiju nikada s uma, a pogotovo ne u pojedinim časovima. Ti časovi su danas. Ako ikada, to je danas vrijeme, kada ove misli treba uspinjati na najviše vrhunce i upisivati na sve barjake. Jer je vrlo lako da se izgubi glava, kada se vidi da se ruši i ono što je jače i brojnije od nas samih. — Ovdje ne vrijedi ono pravilo: veća riba guća manju. To vrijeti samo do neke mjere i u određenim pitanjima — ali, u pitanju smrti i života, nikako.

Svi ljudi su maleni i nemoćni, a samo je Bog velik i moćan. Bez Njega niko ne može ni nogu maknuti za jedan milimetar naprijed, a kamoli promijeniti tok povijesti i krotiti sudbinu čitavih naroda.

Zlo se događa, i On zna zašto. On, koji je prvi uzrok svega, zna uzroke svim događajima, a mi, jer ih ne

Zato ljudi s ovim velikim životnim istinama ne znaju za prepade i iznenađenja koja bi ih smela u radu k velikim idealima, kojima se posvećuju za dobro naroda. I prepada i iznenađenja je u povijesti uvijek bilo. I zločinačkih krvavih obračuna je bilo, ali ti ne smiču u poslovima i planovima čovjeka koji živi mislima koje su ovdje istaknute. — Kao ilustracija ovdje može doći i ona riječ iz sv. Pisma: Ljudima koji ljube Boga i zlo se okreće na dobro. — Nema zala koji mogu smesti, a još manje skršiti, dušu kršćanske vedrine. Isto tako, nema snage koja bi skršila i izbrisala iz uspomene i života jedan narod, koji hoće živjeti, jer zna da je to njegovo prirodno i Božje pravo. Narod živi svojim životom i odgovara na udare na svoj način.

I u slobodi i u rostvu, i u dobru i u zlu, i u miru i u krvi — svaki narod će se ponijeti onako, kakav je stav zauzeo prema načelu o komu je je riječ.

Sloboda se ne dariva, nego osvaja, ne mora krvlju! Slobode sigurno ne će posjedovati oni koji ne žive ovim mislima. A opet i u slobodi manjoj ili većoj biće onako kako budemo mi htjeli. Ali, nalazio se narod u položaju ne znam komu i kakvom, pa sada mu za vratom visio mač, uvijek će sebi naći put k danima sretnijim i boljim, samo ako u njemu živi svijest o pravu na život i gospodstvu nad samim sobom.

Najsolidnije radi onaj koji gradi na ovim temeljima. I najveće dobro narodu čini onaj koji djeluje pod ovim vidicima.

Ideali su bili uvijek vrijedni života.

Kamo bismo dospjeli, kada bi kruta sila imala posljednju riječ! A, otkada je to sila jača od duha; i, ko će to reći, da će ikada nastupiti vrijeme u komu će mrtva tvar reći duhovnim vrednotama: ja sam vaš pobjednik!

Nikada! Kraljevstvo Božje silu trpi — rekao je Krist, ali pobjeda je Njegova. — Duhovna dobra danas trpe silu — ali slom ne doživljuju nikada.

Nikada!

Junior

PREDSJEDNIK MOSCICKI I MARŠAL RYDZ-SMIGLY INTERNIRANI. Reuter javlja iz Bukurešta: Predsjednik poljske republike Moscicki interniran je u Bihacu kraj Pjatranea, na istočnoj podini Karpata, a maršal Smigly-Rydz u Krajovi.

Znamo, mislimo da je sve besmisleno i ludo.

I trpljenje ima svoj uzrok, pa, prema tome, i svoje opravdanje. Jednom ćemo sve to jasno spoznati. I kad spoznamo, vidjećemo, kako nikad u životu nismo smjeli zdvajati.

Nije lako trpjeti. Ali kad je Krist trpio, onda, zaista, mora da je trplje-

Mir na Jadranu

»Neue Züricher Zeitung« javlja iz Budimpešte, da neutralna politika europskih jugoistočnih država nailazi na živu potporu Italije, koja je posljednjih dana ove godine istupila iz svoje diplomatske rezerviranosti. »Do daljnjeg popuštanja napetosti na Balkanu došlo je zbog zajedničkog talijansko-grčkog komuniqueja o povlačenju četa obiju država na južnim granicama Italije, a zatim zbog razgovora talijanskog poklisara u Beogradu Indellia s podpredsjednikom vlade drom Mačkom, kao i radi početka novih privrednih pregovora između Rima i Beograda. U Beogradu, Sofiji i Bukureštu otvoreno se govori o potrebi neutralnog bloka za vrijeme rata, koji bi se blok po mogućnosti protegnuo i na Mađarsku i na istočno Sredozemno More.«

»Journal de Geneve« javlja iz Rima, da talijanska diplomacija pokazuje posljednjih dana veliku aktivnost. U vijesti se uz ostalo naročito ističe, da je talijanski poklisar u Beogradu imao konferenciju s podpredsjednikom vlade drom Mačkom.

Tršćanski »Il Piccolo« donosi članak iz Beograda, u kome se uz ostalo kaže: »Nakon sporazuma s Hrvatima poslije povoljnog odjeka, na koji je naišlo držanje Italije i balkanskih država, odgovorni su faktori jasno dali razumjeti, da se jamstvo mira sastoji u prvom redu u miru na Jadranu. Jadranski mir predstavlja bitan uvjet harmonične zajednice podunavskih i balkanskih naroda u budućnosti.« U članku se dalje kaže, da Jugoslavija želi mirno izgraditi svoju narodnu kompaktnost i da je zbog toga odlučila sa svim zemljama održavati trgovačke veze u opsegu, koji je postignut prirodnim razvojem. »S druge strane ne poriče — nastavlja list — da je Jugoslavija u punom jeku proizvodnje kontingenata za izvoz i da zbog toga ne može biti ravnodušna prema svojim kupcima uz uvjet, da oni ispunje obveze, koje će jugoslavenska vlada odrediti. Prvih je nedjelja rata došlo do ozbiljne krize u željezničkom prevoznom materijalu u Jugoslaviji zbog toga, što se velik broj vagona zatekao u zaraćenim državama, te se ti vagoni još nisu dospjeli vratiti u zemlju. U Njemačkoj je bilo oko 800 tih vagona. Svakog dana golemi njemački šlepovi istovaruju u beogradskoj luci stotine strojeva i automobila. Jugoslavenska vlada vodi pregovore, da se povećá izvoz u režimu clearinga i da bi se održala jedna konferencija s njemačkim privrednim stručnjacima, kako je to učinila Rumunjska.« U članku se zatim govori o mjerama vlade, da sredi unutrašnju proizvodnju i potrošnju, da bi se time osigurala ekonomska dobrobit zemlje.

nje nešto veliko. — Zato, ako ga se već ne možemo osloboditi, primimo ga dragovoljno i podimo prema vrhu Kalvarije, na kojemu ćemo doživjeti spasenje i oslobodenje.

Ako se sve promijeni, Bog se ne mijenja; a mi smo djeca Božje Providnosti.

Ig.

Torinska »Gazzetta del Popolo« i drugi talijanski listovi javljaju iz Beograda, da se u našim poluslužbenim krugovima predviđa tijesna suradnja između Jugoslavije i Mađarske na privrednom i kulturnom polju. Misli se, da će neutralnost jugoistočnih evropskih država osigurati međusobnu suradnju zbog napretka podunavskog bazena.

ZIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 1. X.: Osamnaesta nedjelja po Duhovima. — Gospa od Ruzarija. Svake se godine na prvu nedjelju mjeseca listopada slavi blagdan Gospe od Ruzarija u spomen one slavne pobjede, što su je kršćanski vojnici odnijeli nad Turcima kod Lepanta. — Sv. Remigij, biskup.

Ponedjeljak, 2. X.: Sv. Anđeli čuvari. Danas se sv. Crkva sjeća i zahvaljuje onim sv. anđelima čuvarima, koji čuvaju kršćanske duše, koje su sretno — po riječima sv. Jeronima — da od svoga rođenja imadu svog anđela čuvara.

Utorak, 3. X.: Sv. Terezija Malog Isusa. Svijet je najradije naziva mala, ali ona je uistinu velika i pred Bogom i pred ljudima. To je svetica naših dana, koju je Bog izabrao i uzvisio zato, da pokaže čovjeku, da se i s običnim načinom života može doći do velike svetosti i savršenstva.

Srijeda, 4. X.: Sv. Frano Asiški. Najveći siromah i najiskreniji ljubitelj siromaštva. I nakon 700 godina poslije njegove smrti njegova slava, veličina i ime biva sve više slavljeno.

Četvrtak, 5. X.: Sv. Placid. Zajedno s 30 drugova pretrpio je mučeničku smrt.

Petak, 6. X.: Sv. Bruno, priznavalac. Rođen je u Kölnu g. 1033. Utemeljio je jedan od najstrožih redova t. zv. Kartuzijance.

Subota, 7. X.: Sv. Marko, Papa i priznavalac. Umro je g. 337.

OSAMNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Korinćanima (I, 1, 4—8). — Braćo! Zahvaljujem Bogu svojemuz vaza za vas što vam je dana milost Božja u Kristu Isusu, jer se u Njemu obogatiste u svemu u svakoj riječi i u svakom znanju. Kao što se svjedočanstvo Kristovo utvrdilo u vama, tako da vam ne fali ni jedna milost, vama koji čekate objavljene Gospodina našega Isusa Krista, koji će vas i utvrditi do kraja, da budete bez krivice na dan Gospodina našega Isusa Krista.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Mateju (9, 1—8). — U ono vrijeme ušavši Isus u ladnicu preveze se i dođe u svoj grad. I gle, donesoše Mu uzeta, koji je ležao na postelji. I videći Isus vjeru njihovu reče uzetomu: Uzđaj se, sinko, opraštaju ti se grijesi tvoj! I gle, neki od književnika rekoše u sebi: Ovaj pogrdjuje Boga. A kad Isus vidi misli njihove, reče: Zašto mislite zlo u srcima svojim? Što je lakše reći: Opraštaju ti se grijesi tvoj, ili reći: Ustani i hodi? Ali da znate da Sin čovječanski ima vlast na

zemlji opraštati grijeha, reče tada uzetomu: Ustani, uzmi postelju svoju i podi kući svojoj! I ustade i otiđe kući svojoj. A mnoštvo videći poboja se i proslavi Boga, koji je takvu vlast dao ljudima.

ONO, ŠTO JE NAJVAŽNIJE

»Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se grijesi tvoj!« (Evanđelje)

Ozdravljenjem uzetoga Evanđelja nas uči, da moramo tražiti zdravije duše s većom revnošću nego li zdravije tijela; jer ako će naša vjera pitati ono, što je jedino potrebno to jest milost, ostalo, naime ostala životna dobra će nam se nadodati.

A to je baš ono, što danas na osobiti način pitamo u Gospodina u molitvama sv. Mise:

»Neka upravlja, molimo, Gospodine, naša srca djelovanje Tvojega smilovanja, jer se Tebi bez Tebe ne možemo dopasti« (Početna molitva).

Po svetoj žrtvi mi postavjemo dionici višnjega božanstva. No da postignemo ovu veliku istinu, predmet naše vjere, potrebna nam je Božja pomoć, da je možemo životom potvrditi i prakticirati čistoćom života. (Prikazna molitva)

Božje milosrđe će biti uvijek ono, koje će nas sve više činiti dostojnima, da postanemo dionici velike žrtve, koja nas dovodi u zajednicu s božanstvom (Popričesna molitva).

Evo zato poziva na žrtvu: »Nosite žrtve i uđite u dvorove njegove (sveište Božje); poklonite se Gospodinu u svetom dvoru Njegovom« (Pričesna pjesma).

Onako, kako je učinio Mojsije, koji je posvetio žrtvenik Gospodinu, prikazavši na njemu žrtve paljenice i prinesavši žrtve: »Prineso žrtvu večernju s ugodnim mirisom Gospodinu Bogu pred licem sinova Izraelovih« (Prikazna pjesma).

Apostol pak Pavao u Poslancima izražava sve svoje priznanje Bogu za udijeljene darove Korinćanima i osigurava ih, da će ih Bog i dalje uzdržati čvrste u vjeri i vršenju kršćanskih kreposti sve do kraja njihova života, dolično ovoga svijeta, kad će naime ponovno doći Isus radi posljednjega suda.

Da molitva svetog Apostola bude uspješna i za nas, koji u očekivanju Gospodina molimo mir za duše naše, koji je plod milosti Božje i dobrih djela:

»Daj, Gospodine, mir onima, koji Te čekaju, da se »poroci« Tvoji nađu vjerni (oni naime, koji ispovijedaju Tvoju vjeru), i usliši molitve slugu svojega i puka svoga izraelskoga!« (Početna pjesma)

RASPUST FRANCUSKE KOMUNISTIČKE STRANKE. Francuska je vlada zabranila i komunističku štampu i samu stranku.

starina. U njegovom četverokutu nazivane su mnoge dvorane, a u njima bezbrojne uspomene stare talijanske prošlosti i slave.

Prolazimo kroz dvorane talijanskog »Risorgimenta«, kraj slika, kipova, oružja i razderanih zastava, koje su lepršale na bojnim poljanama, dok su talijanski predci proljevali krv za oslobođenje i ujedinjenje.

Nismo Talijani, pa nas sve to i ne zanima previše. Ali dok oči skaku s predmeta na predmet, mislim na »stare slave djedovinu«, na naša hrvatska mezeva i kreševa, i onda shvaćam onaj naročiti sjaj i ponos u očima muzejskih čuvara, koji nas prate, da se ne bi čega dotaknuli...

Idemo dalje: Gledamo zbirku starih rukopisa, maraka, gobelina, pokučsiva, slika... Kraj neke vitrine stoji čuvar i, upirući prstom prema središnjem predmetu, kaže: »To je Neranova čaša, koja se cijeni na milijun lira.« — Gledamo je, i čudimo se. Ne čaši, nego cijeni. Kad bi mi je dali pod uvjetom, da iz nje pijem, ne bih je, valaj, uzeo...

U dvorištu, iza dvorca, namještano je lično operno kazalište. Čuvana milanska Scala je lieti zafvorena, i njezini pjevači izvađaju opere na otvorenom, u sjeni Castella Sforzesco.

Odvratan protunarodni razorni rad

Ban Hrvatske dr. Ivan Šubašić 23. IX. t. g. izdao je ovo upozorenje:

»U posljednje se vrijeme dogodilo nekoliko težih incidenata, koje su izazvali zlonamjerni ljudi, sve s namjerom, da škode sredivanju prilika i uvođenju pravednog reda u banovini Hrvatskoj. Ove osobe, koje rade bilo iz osobne pakosti i zlobe ili su tuđi plaćenici, ovaj odvratan protunarodni razorni rad pokrivaju lažnim nacionalizmom. Da bi se rad ovakvih elemenata lakše podvrgao nadzoru i onemogućilo da među sakupljenim ljudima vode ovu nesavjesnu harangu, zabranjeno je na jedno izvjesno vrijeme održavanje svih javnih manifestacija i skupština u zatvorenim prostorijama i pod vedrim nebom. Isto se tako upozorava građanstvo, da se kloni raznih harangera i da im ne nasjedaju, nego da se drži postojećih zakona i zakonskih propisa s punim povjerenjem u svoje prave predstavnike, koji sve svoje sile ulažu u korist i napredak naše banovine Hrvatske, kao i zaštitu osobnih i imovinskih interesa cjelokupnog pučanstva. Napominje se, da će se protiv širitelja i pronositelja lažnih i alarmantnih vijesti, kao i narušitelja javnog mira i reda najstrože i bezobzirno i po zakonu postupati bez obzira na osobu ili motiv djela. Osobe, koje danas u ovim općetškim i sudbonosnim vremenima zlonamjerno škode svojoj zemlji, zbilja ne zaslužuju nikakove obzire, nego najtežu i najrigorozniju primjenu zakona protiv sebe. Svim područnim organima izdao sam potrebne naredbe za pojačani rad i postupak prema gornjem.«

Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 24. t. mj. piše:

»I zaista, ban dr. Šubašić ima pravo, kada konstatira, da se u posljednje vrijeme dogodilo nekoliko incidenata. Obzirom na osobe, koje su tom prilikom stradale, očito je, da se radi o individualnim djelima iz osvete. Neki su nam slučajevi poznati, i znamo da su postradali ljudi, koji su svojedobno drugima nanosili zlo. Neki pojedinci, koji su svojedobno druge zlostavljali i mrcvarili, postali su žrtva osvete. Nitko pošten ne može odobriti, što su ti ljudi radili, ali nitko razuman ne može odobriti niti ova djela osobne osvete. Osobne su osvete suviše već i radi toga, što će i onako biti prilike, da se osvijetli svačiji rad i da se prema svakome postupi po zakonu. Nije dakle potrebna ničija privatna inicijativa, jer to može samo poslužiti našim narodnim neprijateljima kao dokaz, da se nismo snašli u novim prilikama. Narod je uvijek jači od pojedinca. Cijeli će se narod pobrinuti, da se prema onima, koji su postupali protuzakonito, primijeni zakon. Toliko povjerenja treba svatko imati u svoj narod i u svoju narodnu organizaciju. Prilike su danas u svijetu takve, da od nas traže potpunu disciplinu. Ta je disciplina potrebna i obzirom na naše unutrašnje prilike, jer stojimo pred organizacijom svoje domovine. Ne smije se dakle

ništa dogoditi, što bi moglo dati povoda mšljenju, kao da kod nas ne postoji dovoljna osobna sigurnost. Hrvatska želi biti zemlja potpune slobode. Nakon vremena, kad je bila ograničena sloboda zbora i dogovora, treba spriječiti sve čine, koji bi oblastima dali povoda za ograničavanje takve slobode. Ban je danas privremeno zabranio držanje javnih manifestacija i skupština u zatvorenim prostorijama i pod vedrim nebom. Nema sumnje, da je ta naredba strogo privremenog karaktera i da ne će spriječiti, da se narod dogovara o svojim potrebama. Ona je samo opomena onima, koji bi pokušali napraviti smutnju i nared bilo čimima bilo širenjem neistinitih vijesti. Moramo sa zadovoljstvom konstatirati, da to širenje lažnih vijesti ne potječe od hrvatskih rodoljuba. Hrvatski rodoljubi ne bave se takvim poslom. Oni nisu ni dali povoda naredbi, kojom se privremeno ograničava sloboda sastajanja. Hrvatski narod visoko cijeni tu slobodu i on će sa svoje strane također pripaziti, da nitko svojim držanjem ne daje povoda za njezino ograničavanje. Povod za donošenje ovih mjera nisu dakle dali hrvatski rodoljubi, premda se mora priznati, da su neki omladinci, koji nisu članovi Zaštite, u nekoliko navrata napravili nekoliko manjih incidenata. Takvi su na primjer manji incidenti bili u Crikvenici nakon skupštine Hrvatske seljačke stranke, kad su neki elementi, koji su radili i agitali protiv HSS, izvjesili hrvatsku zastavu, što je omladinu ogorčilo, jer te ljude nitko nije ni pozivao niti od njih tražio, da u takvoj zgodi vješaju zastavu. To su međutim sitnice, kakvih je uvijek bilo. Treba se međutim kloniti i takvih manjih incidenata, jer će ih nastojati iskoristiti neprijatelji hrvatskog naroda. Ti su neprijatelji i sada budni. Intrigiraju na sve strane. Ne biraju sredstava ni danas, kad su daleko od vlasti, kao što ih nisu birali ni onda, kad su imali vlast u svojim rukama. Naredba bana pogodit će dakle upravo one, koji su od uvijek bili protivnici svake slobode, pa i slobode zbora i dogovora. U času, kad se Hrvatska organizira, ne smije se dopustiti, da njezini neprijatelji prave zabunu i da tu zabunu iskorišćuju za svoje ciljeve. To je bila i svrha naredbe bana, koja želi pokazati, da se Hrvatska ne da smetati u svojoj organizaciji i da hrvatski narod želi u miru provesti svoju obnovu i osigurati svoju slobodnu budućnost.«

PRED NOVIM ODLUKAMA U MOSKVI. Na sovjetski poziv njemački ministar vanjskih poslova von Ribbentrop 27. t. mj. avionom je odletio u Moskvu. Prije odlaska dugo se razgovarao s Hitlerom, koji se naglo vratio u Berlin. S Ribbentropom je oputovalo 35 njemačkih diplomata i stručnjaka u dva velika aviona. Prema pisanju talijanske štampe ovom ponovnom putu von Ribbentropa u Moskvu pridaje se velika važnost. U Rimu očekuju sudbonosne odluke. Govori se, da će se u Moskvi raspravljati o svim pitanjima, koja su u vezi s podjelom Poljske, kao i o daljnjem držanju Njemačke i Rusije. Berlin se mnogo zanima za nastup Sovjetske Rusije na evropskom jugoistoku i u Estonskoj.

je dala svoju. — Mislim, da ne bih bio teže dobio ni onu Neronovu čašu! 9 svibnja otvorila se u Milanu, u Palazzo dell' Arte, izložba Leonarda da Vinci, kao i izložba talijanskih izuma. Izložba još traje; zatvara se 30 rujna.

Uvjeren sam da su ove godine tišće stranaca posjetile Milan samo radi te izložbe. Pa i oni koji su već više puta bili u Milanu!

Talijani, zaista, mogu biti ponosni na izložbu Leonarda da Vinci.

U tiskanom prospektu na francuskom jeziku, koji sam dobio na blagajni, čitam: »Nijedan genij nije nikada izrazio bolje od Leonarda onu universalnost koja dodiruje krajne granice umjetnosti i ljudskoga znanja...«

Kako se u svim ovakvim prospektima obično uveličava i pretjerava, to bi se moglo pomisliti i za tu tvrdnju o Leonardovom geniju. — Ali kad se prošeće kroz onih 25 dvorana, u kojima je skupljeno sve što se moglo skupiti, a odnosi se na Leonarda, onda tek uviđaš, da se upoče ne može pretjeravati, kad je govor o Leonardu.

Leonardo, koji je svojim genijem obogaćio mnogobrojne muzeje Italije, Njemačke, Francuske, Engleske

Podlistak

Potruga za ljepotom

Ko ljubi tradiciju, muzeje i stare, sredovječne dvorce i palače, taj se neće zadovoljiti s Milanom. — U Milanu će se bolje snaći trgovci, bankiri i tehničari, koji više ljube stvarnost nego slavnu prošlost, više velegradski ritam života nego tišinu sredovječnih zamaka.

Ali ni Milan nije bez prošlosti i muzeja. I u njemu ćemo, tu i tamo, naći po koji stari umjetnički zakutak. — Castello Sforzesco. — To je u Milanu najveće i najvažnije skrovište, u kojemu će se ljubitelj starina moći najduže zadržati. Taj sredovječni dvorac, u kojemu je nekoć stanovala duždeva obitelj, a koji je poslije služio za vojarnu, danas je otvoren posjetnicima mnogih muzeja.

Već izvanjsko lice, s visokim tornjem u sredini i s po jednom kulom na svakom kutu, prenaša nas u daleku prošlost, u kojoj su ljudi imali mnogo više smisla za sklad i ljepotu nego što ga ima tehnizirana i materijalistička današnjica.

Stari Castello Sforzesco pun je

27 VII prikazivala se Leoncavallova opera »I Pagliacci«, pa smo i mi tako imali prilike čuti ansambl milanske Scale.

Naokolo, ispred pozornice, porudane su tribine s tridesetak hiljada sjedala. Već ujutro smo kupili ulaznice, ali kako sjedala nisu numerirana, to smo morali doći dva sata prije početka predstave, da bismo zauzeli što zgodnija mjesta. Na račun toga smo morali na tribinama i večerati. Pa opet nijesmo mogli zaposjesti mjesta, koja smo željeli. Nekoliko tisuća sjedala već je bilo zauzeto!

Da se ne dosadujemo, kupili smo tekst opere, pa smo ga zajednički, uz pomoć nekih Talijana, koji su pred nama sjedili, prevadali i tumačili. Kao u školi, samo bez gramatike i rječnika.

Neko je kraj nas izvikivao dalekozore. Ne za prodaju nego za najam. A kako je pozornica bila dosta udaljena, to bi za mene, koji sam već u šesnaestoj godini okrajkovidio, baš dobro došao dalekozor. Zato sam ustao, i isplatio mu dvije lire za jednoga. Međutim se nije htio zadovoljiti samo s lirama. Htio je, kao jamsivo, imati i svoju legitimaciju. A ja je nisam imao! Jedva jedvice sam nagovorio jednu iz naše družine, da mu

Razne vijesti

MUSSOLINIJEV GOVOR. Mussolini je 23. t. mj. na sjednici fašističkih vođa iz Bologne i okolice održao govor, u kome je naglasio, da Italija ostaje neutralna, ali se sprema na svaku eventualnost. Izrazio je još živu želju za likvidacijom, odnosno lokalizacijom rata. Ovaj govor Mussolinijev imao je veoma jak odjek u inozemstvu. Njemačka štampa pozdravila je Mussolinijevu tvrdnju, da se Poljska više ne može uspostaviti u versailleskom obliku. Engleski krugovi naprotiv popraćuju Mussolinijev govor s rezervama. Chamberlain je izjavio, da ruski svršeni čin nije oduzeo zapadnim državama moralnu podlogu za nastavak borbe. Argumente Mussolinija u tom pogledu britanska vlada ne može priznati. Istina je, da je prodor njemačkih četa u Poljsku bio povod, da zapadne sile uđu u rat. Međutim postupak protiv Poljske bio je samo primjer za bezakonje, koje je nastupilo u međunarodnim odnosima i koje je britanska vlada zajedno s engleskim narodom odlučila posve suzbiti. Radi toga nastup Rusije ne može utjecati na stanovište britanske vlade. Isto je stanovište i francuskih službenih krugova.

CALINESCU UBIJEN. Predsjednik rumunjske vlade Calinescu 21. t. mj. umoren je od članova bivše »Zeljezne garde« u blizini svoga stana. Prorešetan je s 11 revolucionarnih hitaca. Skupa s njim je ubijen i žandarški oficir, koji ga je pratio. 7 atentatora, bivših »Zeljezinih gardista«, javno je ustrijeljeno s metcima iz onog istog revolvra, kojim je ubijen Calinescu, i na o- nom istom mjestu. Zatim su dovučena trojica dvojice sašućenika, koji su izvršili samoubojstvo u času, kad ih je redarstvo uhitilo. Njihove lješine ostavljene su na ulici za 24 sata. Kako »United Press« javlja iz njemačkog izvora, povodom ovoga atentata strijeljano je, bez procesa, 340 članova bivše Zeljezne garde. Kraljevim ukazom udovici Calinescu određena je doživotna mirovina u iznosu od 50 hiljada leja mjesečno, a udovici poginulog žandarškog oficira u iznosu od 7 hiljada leja mjesečno.

NOVA RUMUNJSKA VLADA. Povodom ubijstva ministra predsjednika Calinescu, koji je istodobno bio i ministar unutrašnjih poslova i ministar narodne obrane, Kralj je imenovao predsjednikom vlade generala Georga Argesia nu, zapovjednika II. armijskog zbora u Bukureštu; za ministra narodne obrane generala Jona Ilkusa; za ministra unutrašnjih poslova generala Gabriela Marinescu. Ostali članovi vlade su ostali isti.

POLJSKI OTPOR. Opoljeni Modlin još nastavlja hrabro obranu. I pohotok Hel prema Danzigu još se drži, kao i jedinice jugozapadno od Varšave još se herojski bore.

SIMPATIJE GANDHI-JA ZA POLJSKU. Poznati indijski narodni vođa Gandhi poslao je poljskom predsjedniku republike brzopjavku, u kojoj izražava svoje simpatije poljskom narodu.

TAJNI MANEVRI AMERIČKE RATNE FLOTE. Iz pomorske baze San Pedro 27. t. mj. krenuo je 101 brod američke ratne mornarice na manevre, koji će trajati 4 dana. Program manevra drži se strogo u tajnosti.

i USA, nalazi se sada pod jednim krovom. 120 učenjaka — stručnjaka, s mnogim odborima i pododborima, trudili su se, da sakupe, obnove i srede Leonardova djela na toj izložbi u Milanu.

Ono što je Leonardo stvarao godine i godine, to moraš pregledati kroz tri-četiri sata. Ali i nakon toga letimičnog pregleda, pred tobom uskrisuje veličanstveni lik jednog od najdubljih i najsvetranijih genija: — Leonarda da Vinci.

Najviše te začuđuje baš njegova svestranost. Valjda ni nema znanosti, u koju on nije proniknuo!

Kad čujemo spominjati Leonarda da Vinci, onda gledamo u njemu samo nenatkriljivoga slikara. A, eto, na njegovoj izložbi u Milanu upoznajemo ga i kao genialnoga matematičara, i astronoma, i geologa, i geodeta, i kosmografa, i kartografa, i geografa, i botaničara, i anatora...

Čitava jedna dvorana posvećena je njegovim hidrauličnim izumima, druga opet optici i akustici, treća mehanici, četvrta avijaciji, peta arhitekturi, urbanizmu, vojničkim vještina- ma...

I sve je to djelo jednoga čovjeka! Zaista nevjerovatno, ali tako je. Glasovitu sliku »Mona Lisa« ni-

Nagla boljševizacija zauzete Poljske

U zauzetoj dijelu Poljske, koji predstavlja oko dvije trećine dosadašnje Poljske, sovjetske čete preuzele su odmah tvornice i uspostavile rad. Vlasnici tvornica su uhapšeni i upućeni u koncentracijske logore, u koliko nijesu pobjegli. Sovjetske čete su razoružale zarobljene poljske oficire i poslali ih u logore. Prilikom ulaska u pojedina mjesta sovjetski komandanti odmah postavljaju mjesne sovjete i komesare. Ta upravna tijela, kojima je povjerenja politička, sudska i upravna vlast, sastavljena su obično od ljevičarskih ekstremista. Na svim uredima i tvornicama istaknute su crvene zastave. Svuda su istaknute također slike Marksa, Engelsa, Lenjina i Staljina. Smatra se, da je sovjetska armija dopremila iz Rusije oko pola milijuna primjeraka ovih velikih slika. S četama crvene armije dolaze istodobno i komunistički agitatori Ukrajinci, Bjelorusi i Poljaci, koji su kao emigranti prošli komunističke stranačke škole u Moskvi.

U svim dakle zauzetim krajevima Poljske naglo se vrši potpuna boljševizacija.

Zemljoradnici, intelektualci, svećenici i uopće sve osobe, koje su sudjele u političkom pokretu protiv komunizma, skoro svugdje su već uhapšeni, a već je uslijedio i veći broj smaknuća.

Londonski »Daily Express« javlja, da je posebno poslanstvo poljskih komunista pod vodstvom Kowalskog otputovalo iz

Vilna u Moskvu. Kowalski je vođa poljskih komunista i tek nedavno je pušten iz zatvora, nakon što je odležao 3 godine. Njega je pozvao Staljin u vodstvo komesarijata za zaposjednuto područje Poljske. Po nalogu Dimitrova u svim poljskim mjestima s preko 5 hiljada stanovnika osnivaju se komunistički propagandni klubovi.

Jedan kuriozitet se desio u Brest Litovskom. Prva ruska regimenta, koja se sastala s njemačkim četama, nosila je imena vode njemačkih komunista Ernesta Telmanna.

Dalje se javlja, da će boljševička »Pravda« počevši od 1. X. izdavati poljska izdanja u 250 hiljada primjeraka.

Kao platežno sredstvo, na svom zauzetoj teritoriji, uveden je rubalj s vrijednošću ravnaj zlotiju.

Budući se većina vlasnika poduzeća nalazi u bijegu ili je uapšena, privremena gradska uprava, koja se sastoji od predstavnika sovjetske vojske i mjesnog stanovništva, vodi poslove trgovine i industrije. Zasad još nije uvedena kolektivizacija poljskih dobara, ali sovjetske vlasti pozivaju seljake, da između sebe podijele zemlju bivših vlasnika, bivših poljskih vojnih naseljenika i seljaka veleposjednika, kao i stoću, slame i poljoprivredni materijal. Seljacima su stavljena na slobodnu upotrebu šume i ribnjaci.

Imenovani povjerenici odjela Banske Vlasti

Na temelju čl. 3. i 5. uredbе o ustrojenju Banovine Hrvatske povjerenici su imenovani: dr. Ivan Subašić odlukom od 22. t. mj. vodstvo pojedinih odjela Banske Vlasti ovim osobama:

1. za unutrašnje poslove Bogdanu Bojkiću, banskim inspektorom;
2. za prosvjetu prof. Izidoru Škorjaku;
3. za pravosuđe dru. Franji Ziliću, vijećniku stola sedmorice;
4. za seljačko gospodarstvo Slavku Kolaru, ravnatelju više poljoprivredne škole;
5. za šumarstvo ing. Iviću Frkoviću, inspektorom ministarstva šuma;
6. za rudarstvo ing. Nikoli Belančiću, generalnom direktoru ruda u miru, čija se reaktivacija očekuje skorih dana;
7. za trgovinu, obrt i industriju dru. Mirku Lameru, docentu visoke ekonomsko-komercijalne škole;
8. za tehničke radove ing. Zvonimiru Pavešiću, višem tehničkom savjetniku;
9. za socijalnu politiku dru. Josipu Rasuhinu, višem zdravstvenom savjetniku;
10. za narodno zdravlje dru. Milutinu Kosanoviću, kotarskom liječniku;
11. Za financijalne poslove dru. Vladimiru Franoliću, banskim financijskim savjetniku.

Nadalje je povjereni vodstvo predsjedničkog ureda Franji Froju, banskim višem savjetniku, a šefom banova kabineta imenovan je Vladimir Šipuš, banski savjetnik.

Gg. Bogdan Bojkić i dr. Milutin Kosano-

vić pristaše su SDS.

Ovi novoimenovani odjelni povjerenici 25. t. mj. položili su prisegu na ruke bana Hrvatske dra. Subašića. Predveo ih je podban dr. Krbeč. Nakon položene prisuge ban ih je oslovio ovim riječima:

»Gospodo! Ja vam čestitam i istodobno vam zahvaljujem, da ste se ovako spremno odazvali teškoj i odgovornoj dužnosti, koja vam je povjerenja. Velim: teškoj i odgovornoj dužnosti, jer sam u ovo kratko vrijeme osobno s gospodom, koja su uza me, a naročito gospođin podban osjetio svu težinu i sav teret položaja, na kome se nalazim ja, a koga preuzimate zajedno sa mnom i vi. Osjećaj tereta ne nalazi se niti na fizičkoj, a niti na intelektualnoj snazi, koliko na moralnoj, a to je sva odgovornost prema zahtjevu i nadi narodnoj, kao i vlastitoj savjesti, da se učinilo sve, što je u silama našeg fizičkog i intelektualnog ja.

Sve što je narod očekivao, i sve njegove nade skoncentrirale su se ovoga momenta u rad, koji on od nas očekuje, a to nisu nade i težnje naroda samo iz dvadeset prošlih godina, nego se usudujem reći, da su to nade i težnje naroda iz polovine toga broja vjekova. Generacije su umirale, ali su svoje osjećaje, patnje kao i nade u bolju budućnost prenosile kroz vijekove na one, koji dolaze.

Radi toga u času ovoga preokreta i prvog narodnog svanuća osjećaj ostvarenja narodnih težnji u narodu je na vrhuncu.

Stoga vas molim i od vas očekujem, da odmah krenete na posao i upregnute sve

groblje, po kojemu se možeš šetati sate i sate. — Nepregledni redovi nadgrobnih spomenika, jedni ljepši od drugih, dozivaju te, sa svih strana, da ih pogledaš, a ti ne znaš, kojemu ćeš se prije odazvati. Valjda ne varaju, kad kažu, da je milansko groblje jedno od najljepših na svijetu.

Da se nadišemo čistoga zraka i napijemo prirodne ljepote, odvezli smo se i na jezero Lago Maggiore. Do jezera željeznicom, a po jezeru parobrodom.

Iza nas su, u jezersku obalu, ostajala pitoma mjesta, sva u bujnoj južnjačkoj vegetaciji: Mon Bello, Intra, Pallanza, Suna...

Na tvrdo flo stupismo tek na otoku Isola Bella, koji je poznat svim pjevačima šlagera. Nasuprot toga »Lijepog otoka« — koji je iznutra više ružan nego lijep — leži malena, ali romantična Siresa, poznata iz međunarodnog političkog života.

I Locarno je na jezeru. Ali više od Stresa i Locarna, zanašala nas je gorska svježina s dalekih Alpa i pjesma prirode, koja se radala na bistroj jezerskoj površini i dizala se pod plavetne lukove neba...

Don Ivo Grgurev

svoje sile u radu za narod. Ne vodite računa o vremenu, koje treba vašim osobnim potrebama, nego mislite isključivo na zadatke, koje meni i vama postavlja sadašnja situacija banovine Hrvatske. Da bismo odgovorili i olakšali sebe od tereta, koji nam je dan, predajmo se poslu, koji narod od nas traži, bez ijednog časa pomišljanja na bilo kakve zasluge ili nagrade. Kada sve dajemo od sebe i kad svim silama radimo prema moći, koju u sebi sadržimo, zadovoljiti ćemo one, koji od nas očekuju pozitivne rezultate, a istodobno ćemo tim samim olakšati i teret teške odgovornosti, koju snosimo prema svim palim žrtvama, prema prošlim i budućim generacijama. Želim vam snage, izdržljivosti i volje!»

Nato su povjerenici preuzeli svoju dužnost.

Širom svijeta

VARŠAVA SE PREDALA! Vrhovno zapovjedništvo njemačke vojske javlja, da se Varšava 27. t. mj. predala. 26. t. mj. zauzele su njemačke čete prvu obrambenu liniju Varšave na sjeveru, a malo poslije toga drugu obrambenu liniju na jugu Varšave. Radi neodrživoga položaja i nemogućnosti daljnje obrane 27. t. mj. u 11 s. prije podne ponudila je obrana grada predaju. Njemačko vrhovno zapovjedništvo povjerilo je generalu Blaskowitzu vođenje pregovora o predaji grada. — Prije predaje obrana Varšave uputila je svijetu ovaj radiobjezovaj: »Grad gori na mnogo mjesta. U središtu grada razaranja je neopisivo. Živimo samo još u podrumima. Municija i živež primiču se kraju. Nemamo više ni dovoljno zavoja za bezbroj ranjenika. Broj mrtvih svakoga sata raste. Pucanje i bombardiranje djeluju razorno i vrše se najbezobzirnije. Duh otpora je još neslomiv, ali se ne će moći dugo izdržati.« — Varšava je prije predaje bila sva u ruševinama i velikim dijelom samo gomila kamenja, jer su Nijemci teškim topništvom i zrakoplovstvom bili pristupili sistematskom uništenju grada. Od rane zore deseci aeroplana bombardirali su središte grada prouzročujući na stotine požara upaljivim bombama. Poljski vojni odredi, koji su se držali u predgrađu, manje su stradali i podnijeli negoli građanstvo, jer je bombardiranje bilo upereno baš protiv građanstva, da bi se pokolebao njegov moral. Broj mrtvih nemoguće je procijeniti.

NOVI RATNI PRORAČUN ENGLE-SKE. Na sjednici Donjeg Doma ministar financija sir Johan Simon objavio je, da će Donjem Domu podnijeti na prihvrat novi ratni proračun Engleske, koji će iznositi dvije milijarde funti sterlinga, što u dinarima iznosi preko 400 milijardi dinara.

18 MILIJUNA LETAKA britanski avioni prošlih dana bacili su na Njemačku, i to ne samo na sjeverozapadnom frontu, već i duboko u unutrašnjosti. U letcima, koji su bacani, kaže se, da su britanska i francuska flota otjerale njemačko trgovačko brodovlje s mora te da je Njemačka lišena mogućnosti, da se snabdjeva benzinom, kaučukom, vunom, mašću i čitavim nizom drugih artikala, kao i da Nijemci ne mogu računati na snabdjevanje iz neutralnih zemalja, jer njemačka vlada nije u stanju da plaća.

SOVJETSKE ČETE NA RUMUNJSKOJ GRANICI. S granice prema Rusiji stižu vijesti, koje javljaju o jakom nadolasku ruskih četa na rumunjsko-rusku granicu u Besarabiji. Najbolje informirani rumunjski krugovi boje se, da je Rusija ondje koncentrirala već vojsku od skoro 100 divizija, a ta vojska se sve više približava granicama Besarabije. Rumunjski vojnički krugovi pokazuju pojačanu nervozu. Položaj se smatra vrlo uznemirujućim. — Britanska ambasada u Bukureštu preporučila je svim bolesnicima, djeci i ženama britanske narodnosti, da odmah napuste Rumunjsku. Tko nema sredstava za povratak u Englesku, može dobiti potporu poslanstva.

NAGLI PREKID PREGOVORA ESTONSKO I SOVJETSKE RUSIJE. Estonski ministar vanjskih poslova i estonski poslanik u Moskvi iznenada su se i hitno vratili iz Moskve, gdje su trebali pregovarati o novom trgovačkom ugovoru između Estonske i Sovjetske Rusije. Prema jednoj službenoj obavijesti estonske vlade zahtjevi vlade u Moskvi na gospodarskom i inom području bili su takve naravi, da su predstavnici Estonske morali odmah putovati kući i zbog ruskih ultimativnih zahtjeva tražiti nove upute. Ovaj je događaj u svim baltičkim zemljama izazvao veliku zabrinutost, jer se

boje, da bi Rusija mogla iskoristiti sadašnji međunarodni položaj, da pripoji Finsku, Estonku i Letonsku. — Prema tvrdnjama švedskih listova sovjetska vlada postavila je estonskoj vladi ultimativni zahtjev, da joj na svojoj obali dade jednu bazu za sovjetsku mornaricu i da Sovjetska Rusija vrši kontrolu estonske vanjske trgovine. — Nakon konferencije s predsjednikom estonske vlade i ministrom narodne obrane estonski ministar vanjskih poslova ponovno se vratio u Moskvu. Prije odlaska preko radija obratio se estonskom narodu i kazao, da će Estonija zaštititi svoju samostalnost do posljednjega čovjeka. — Sovjetske čete stale su se međutim okupljati u blizini estonske granice.

NJEMAČKO - SOVJETSKA PODJELA POLJSKE. Vlada Reicha i vlada SSSR sporazumile su se o konačnoj demarkacionoj liniji između njemačkih i sovjetskih četa. Ova linija ide rijekama Narev, Visla i San. Prolazi kroz samu Varšavu i prepušta Rusiji predgrađe Praga. Na jednoj strani Njemačka dobiva predjele zapadno od Visle, koji su prije svjetskog rata pripadali Rusiji, dok Sovjetska Rusija dobiva veći dio bivše austrijske pokrajine Galičije. I ako se demarkaciona linija odnosi samo na granicu između dviju vojski, a ne na granicu između dviju zemalja, drži se, da se konačna granica ne će razlikovati od demarkacione linije. Po ovom rusko-njemačkom sporazumu njemačke čete morale su vratiti Rusiji oko 200 km već zauzetog područja te prepustiti područja od velike gospodarske važnosti.

BITKA NJEMAČKIH BOMBARDERA I BRITANSKIH KRSTARICA. Prvi lord admiraliteta Churchill izjavio je u Donjem Domu, da se 26. t. mj. na Sjevernom moru razvila bitka između 4 britanska broda i 20 njemačkih bombardera, koji su napali britanske krstarice. Čim su bombarderi stigli u blizinu ratnih brodova, oni su na njemačke bombardere otvorili ostru vatru, tako da je smjesta jedan bombarder srušen u more, drugi je teško pogoden, a treći se morao prisilno spustiti u more, te mu je posada spašena od britanskih lada. Britanskim krstaricama nije nanešena nikakva šteta niti je tko od posade ranjen.

PRESTALO ZATISJE NA ZAPADNOJ FRONTI. Francuzi tvrde, da su svojim teškim topovima oštetili prvo utvrđenje Siegfriedove linije, dok njemačko saopćenje govori samo o artiljerijskom dvoboju. Londonski izvještaji tvrde, da je teška francuska artiljerija uništila 15 do 20 njemačkih utvrđenja na jednom dijelu Siegfriedove linije, nakon čega je ona probijena između Saarbrückena i Verkena. Potvrđuje se vijest, da su Nijemci evakuirali Saarbrücken i Zweibrücken.

KONCENTRACIJA NJEMAČKE VOJSKE DUŽ ŠVICARSKO I BELGIJSKE GRANICE privukla je pažnju francuskog vrhovnog zapovjedništva.

Naši dopisi

ZLARIN

Glavna godišnja skupština Križarica. U nedjelju 24. IX. održale smo našu glavnu godišnju skupštinu. Iz izvještaja naših odbornika vidjelo se, da smo tihi i ustrajno radile. Javnih nastupa nijesmo imale osim prigodom prve pričesti naše djece. Naš rad uglavnom sastojao se u unutarnjoj izgradnji naših članica, ali nijesmo sasvim napustile ni vanjski rad, jer naše članice poradile su nešto za naše najbližnje u selu, za dobru štampu i za misije. Ovom prilikom posjetili su nas u ime Okružja duhovnik preč. don A. Radić i potpredsjednica s. Nevenka Šarin, koji su nas svojim vatrenim govorima obojili na ustrajni rad za Boga i narod.

Osnutak Društva katoličkih žena. Kod nas je postojalo pobožno društvo pod imenom »Društvo sestata Majke Božje od Rašelja«, osnovano g. 1924., koje je radilo kao i ostala pobožna društva. Obzirom na prilike — osobito vjerske — u kojima danas živimo, naš revni dušobrižnik preč. don S. Pavić smatrao je potrebitim, a i mi smo sve željele, da se reformira ovo čisto pobožno društvo, u društvo katoličkih žena prema pravilima drugih sličnih društava. U nedjelju 24. IX. sakupile smo se kod naših čč. Sestara u lijepome broju. Skupštinu je otvorio naš dušobrižnik i ukratko rastumačio nam važnost društava kat. žena te zatim predao riječ preč. don A. Radiću iz Šibenika. Prečasni nam je oduševljenim riječima rastumačio potrebu i važnost ovakvih dru-

štava u današnja teška i ozbiljna vremena te preporučio apostolat žene u obitelji, osobitim obzirom na odgoj djece. Ako imamo dobrih i svetih matera — rekao je — imat ćemo i svete djece. Poslije njegovog govora naš preč. dušobrižnik pročitao nam je i rastumačio nova pravila, koja su pomnivo od članica saslušana i oduševljenjem primljena. Nato je bila izabrana nova uprava, od koje se nadamo i stalne smo, da će sve učiniti, koliko bude do njih, da naše preuređeno društvo bude pravi blagoslov za naše obitelji i cijelo mjesto. Bog dragi neka blagoslovi sva naša nastojanja po zagovoru naše drage Gospe od Rašelja!

PAG

Bezobzirna komunistička agitacija

Odavna, ali osobito od nekoliko mjeseci, Pag je postao žrtva bezobzirne komunističke agitacije. Ljudi otvoreno ispo- viedaju svoje simpatije za Sovjetsku Rusiju i nadu, da će skoro komunizam zavladati u Pagu. Mladi su se potpuno otudili od crkve, a nažalost i žene. Tako dan za danom idemo na gore, u ponor. Ovdje izgleda, kao da smo u predvečerju španjolskoga građanskog rata: ljudi prijete i oboružavaju se, i oni na desno i oni na lijevo.

Prije malo dana dva puta po noći su prijetili neki crvenčadi preč. opatu, a drugi opet često vrijeđaju druge svećenike, imućnije građane i činovnike i prijete im. Do sitosti čuješ svaki dan: Treba ubiti popove, zaklati činovnike, zapaliti koludrice, opljačkati trgovce. Po solanama čuješ samo razgovor o komunizmu, o raju na zemlji. Mnogi pozdravljaju stisnutom šakom.

Prije malo dana tridesetak njih, oboružanih, uz pomoć nekih stotinu drugih, napali su vatrom čuvare solina, da ukradu sol, da mogu jesti i piti badava. I jučer, 21. IX., a i noćas je morala straža da otvori vatru na te crvene tatove, koji su bili opet nakrcali cijeli brod ukradene soli. Na kuću Crljenka postavili su minu, ali je oštetila samo djelomično kuću i razbila mnogo prozora. Prijetnjama nije bilo dovoljno cariniku, da izvrši dražbu zaplijenjenog šećera i kave.

A što rade vlasti? Zašto strogo ne postupaju, da se stavi malo reda u Pagu? Gdje su žandari i ostale vlasti, osobito općina sa Seljačkom Zaštitom? Zašto ne stavi uzde ovoj otvorenoj protuhrvatskoj crvenoj agitaciji, što sramoti Hrvatsku ovdje na granici.

Zadnji je čas, da viša vlast stavi reda i dokonča ovu pogibeljnu anarhiju u Pagu, prije negoli nadodu gori neredi.

Pažanin

Jeronimski Dan dobre knjige

Svake godine počinje s blagdanom sv. Jeronima (30. IX.) širenje godišnjih članskih knjiga Hrvatskoga Književnoga Društva sv. Jeronima u Zagrebu. Tako će biti i ove godine. Prema uvedenom običaju za pojedine se godine izdaje po devet knjiga, pa je tako učinjeno i za god. 1940. Knjige su redom ove:

Prva je kalendar »Danica« za god. 1940. Već je vanjšina njezina nova, a veliki je dio njena sadržaja udešen baš za novo doba naše obnovljene Hrvatske. Mnogo je u Danici povjesno-rodoljubnog sadržaja. Već u kalendarskom dijelu donesene su slike i kratki povjesni pregledi o hrvatskim narodnim knezovima i kraljevima. U štivu donosi nova Danica 21 članak, 7 pripovijesti i 12 pjesama od 34 saradnika. Kad se tomu pribroje 84 slike, onda je to toliko sadržajno obilje, da je upravo začudno, koliko je toga dano u jednom kalendaru. Što se broja saradnika tiče, poznato je, da Danica svake godine okupi više saradnika iz sviju krajeva Hrvatske, nego ikoji drugi naš kalendar.

Druga knjiga uz Danicu je knjiga pripovijesti »Majčin grijeh« od dalmatinca iz Poljica Branka Klarića. Lijepe su to pripovijesti zanimive i pune pjesničke topline.

Treća je knjiga »Pravni život na selu« od suca dra Mije Lehpamera. Tu je protumačeno, što naš čovjek na selu mora znati, kada ima posla s pravom, zakonima, ugovorima, mjenicama, sudovima, odvjetnicima i sl.

Četvrta je knjiga seljački roman »Bartol i Bara« od A. Matasovića. U njoj je opisan seljački život u Slavoniji i sudbina seljačkih obitelji u tome kraju, pa

će knjiga biti sigurno najčitanija ove jeseni i zime.

Peta knjiga nosi naslov »Hrvatska u vijek katolička«, a napisao ju je Juraj Kocijanić. Ta knjiga opisuje i dokazuje, kako je u Hrvatskoj kroz 13 stoljeća (od pokrštenja) bila katolička vjera temelj narodnog života. To je zapravo povijest svete Hrvatske, ali prikazana na poseban način, gotovo u obliku pripovjedačkom. Ta knjiga služi kao priprava za proslavu 1.300 godišnjice vjernosti hrvatskoga naroda katoličkoj Crkvi.

Šesta knjiga jesu pjesme »Nevenić« od vrhbosanskoga nadbiskupa dra Ivana Šarića. Te su pjesme posvećene ljubavi prema roditeljima i vjeri.

Sedma knjiga jest »Povijest svijeta« od prof. Marka Vunića. Prije nekoliko godina je među jeronimskim knjigama izašla »Hrv. povijest« od dra Knezovića, u kojoj je na kratak i pregledan, a lako razumljiv način prikazana prošlost Hrvata, a u ovoj knjizi prikazuje se povijest svih važnijih naroda svijeta. Ove godine izlazi I dio »Povijesti svijeta«, koja obrađuje stari i srednji vijek te siže od prilike do god. 1.500., dok će u II. dijelu do godine biti opisana svjetska povijest do najnovijih vremena.

Osmo knjiga ima naslov »Cvijeeće i ukrasno bilje«. Napisao ju je prof. Stj. Gotvald. Cvijeeće se uzgaja u svakoj kući, pa će ta knjiga biti koristan priručnik i naročita radost našem ženskom svijetu.

Deveta se knjiga zove »Dani spasenja«. Napisao ju je duhovnik Dragutin Kukulj. Isti je napisao i lanjsku jeronimsku knjigu »Žrtva novoga zavjeta«. Ovo je druga njegova liturgijska knjiga, a poučava o onom, što treba znati o nedjeljama i blagdanima u crkvenoj godini.

To su evo po redu nove jeronimske knjige za god. 1940. i mogu se dobiti počevši od jeronimskoga dana, i to: prve tri knjige za 1. din., prvih 5 za 25 din. a svih 9 za 50 din.

U obnovljenoj našoj Hrvatskoj, treba da nam hrvatska knjiga postane posebno draga. S njom će se izraditi duhovna snaga i duševni napredak hrvatskoga naroda kao temelj narodnom blagostanju, a to je najvažnije baš zato, što se u cijelom svijetu i opet ruši duševno ravnoje-sje.

Možda još nikad nisu jeronimske knjige došle u ovako važni čas za hrvatski narodni duhovni život kao sada. Zato treba da budu primljene sa svim žarom, jer to po svojem izboru i vrijednosti zaslužuju.

Život Šibenika

PROMJENE MEĐU SVEČENSTVOM.

Preuzv. biskup imenovao je: vlč. don Ivu Jurčev, dosadašnjeg upravitelja župe Molat, upraviteljem župe Rogoznice; vlč. don Eugena Šutrin, mladomisnika, upraviteljem župe Molat i ekskurentom Brgulja; vlč. don Nikolu Kuvavč, dosadašnjeg upravitelja župe Lukoran, dušobrižnikom Bibinja; vlč. don Zdravka Mašinu, dosadašnjeg župskog pomoćnika Paga, župskim pomoćnikom Preka; p. o. Rafaela Romca, župskim vikarom Lečevice; p. o. Bernardina Biloderića župskim vikarom Dubravica.

DVIJE OPRAVDANE MOLBE NASE OPCINE. Uprava naše općine uputila je predstavku Ispostavi Banske Vlasti u Splitu, kojom moli, da joj se doznače potrebita novčana sredstva u svrhu dijeljenja pripomoći siromašnim porodicama lica, koja su uzeta na privremenu vojnu vježbu. U predstavi općina ističe, da je iscrpila sva sredstva, predviđena u svom proračunu, za pripomoći siromašnim građanima, pak iz toga fonda ne može više dijeliti nikakve pripomoći. — Istodobno je općina uputila molbu i vojnim vlastima, da se za vrijeme berbe grožđa povratit težacima stoka i komora, oduzete im za vojne potrebe, a nakon berbe da će ih težaci ponovno staviti na raspolaganje vojnim vlastima.

NOVIM POVJERENIKOM ZA OPĆINU ŠIBENIK imenovan je g. Dragutin Vidović, porezni činovnik u miru.

PREMJETAJ DIREKTORA TOMOVA. Direktor mjesne učiteljske škole g. Kvintilijan Tomov premješten je u Sombor, gdje je dodijeljen na rad učiteljskoj školi.

NOVI SEOSKI GLAVARI. Povjerenik gradske općine g. Toma Bumber ime-

novao je nove glavare i njihove zamjenike za sva sela šibenske općine.

LISTOPADSKA POBOŽNOST počinje u nedjelju 1. listopada. U crkvi sv. Dominika bit će svake večeri u 6 s. ruzarij i blagoslov s Presvetim. U nedjelju i blagdane u 4 s.; u katedrali u 6 s.; u dolačkoj župskoj crkvi sv. Križa u 6 s.; u varoškoj župskoj crkvi u 6.30 s.; u Novoj crkvi u 6 s. — Proživljujemo teške dane. U teškim danima za čovječanstvo uvijek je pomagala Bl. Dj. Marija. Zelja je sv. Oca, da kroz ovaj mjesec na osobiti način molimo Bl. Dj. Mariju, posrednicu milosti, da se smiluje ispaćenom čovječanstvu i dade mir u danima našim.

SV. TEREZIJA OD MALOG ISUSA, obljubljenica naših dana, slavi se u utorak 3. t. mj. Svetica se časti u crkvi sv. Frane i Lovre.

SV. FRANO ASIŠKI, titular samostanske crkve oo. Konventalaca. Ujutro u 5 s. lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tihe sv. Mise. U 10 s. pjevana sv. Misa. Popodne u 5 s. blagoslov.

BLAGDAN BL. GOSPE OD RUZARIJA slavi se u nedjelju 1. listopada u crkvi sv. Dominika. U 5 s. ujutro bit će lekcije, u 6 s. pjevana sv. Misa, u 7, 8 i 9 s. tihe sv. Mise, u 10 s. svečana sv. Misa, u 11.30 s. ruzarij, pa govor, u 12 s. Molbenica Gospi od Ruzarija. U 4.30 s. popodne bit će ruzarij, u 5 s. procesija, zatim blagoslov s Presvetim.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (1.—7. X.): da nas Bog sačuva strašnoga biča rata i dade mir u danima našim — Don Ante Radić.

NA PRVI PETAK 6. X. t. g. imat će Križarice i Male Križarice zajedničku sv. Misu i sv. Pričest u crkvi sv. Luce u 6.30 s. ujutro, a naveče u 7 s. pobožnost Presv. Srcu i blagoslov s Presvetim.

PRIPOMOĆI VOJNIM REZERVISTIMA. Mjesna ekspozitura Javne burze rada počela je dijeljenjem pripomoći obiteljima onih radnika, koji su pozvani na vojnu vježbu. Pripomoć će se izdavati, u koliko molitelji dokumentima dokažu, da ispunjavaju sve potrebite uslove, koji se u ovom slučaju traže.

SPORAZUM IZMEĐU RADNIKA I POSLODAVACA. Na drugom pomirbenom ročištu došlo je do nagodbe između predstavnika tvornice tjestenine Inchiostr i radnika, članova HRS-a, zaposlenih u ovoj tvornici. Tvornica je pristala na poboljšicu radničkih plaća za 30 do 50 Din tjedno, pak je u tom smislu sklopljen kolektivni ugovor.

Iz naših krajeva

IMENOVAN POVJERENIK ZA GRAD ZAGREB. Odlukom bana dra Šubašića svrgnuti su sa dužnosti načelnik grada Zagreba dr Teodor Peičić, podnačelnik Teodor Kaufmann i gradsko vijeće. Povjerenikom grada Zagreba imenovan je g. Matej Starčević, sudac okružnog suda u Zagrebu. G. Starčević poznat je u hrvatskoj javnosti te uživa glas čestitog čovjeka. U posljednje vrijeme bio je invalidski sudac na okružnom sudu u Zagrebu. Za vrijeme prošlih režima g. Starčević je bio zastupljen, te je bio istupio iz sudačkog staleža i posvetio se odvjetništvu, ali se kasnije vratio u sudačku službu.

SLOVENCİ TRAZE PRIMJENU SVIH UREDABA BANOVINE HRVATSKE. U Ptujju je održan sastanak JRZ, na kojemu je primljena rezolucija, u kojoj se izražava povjerenje dru Antonu Korošcu i traži se, da se odmah i na dravsku. Napose se traži, da se kod svih narodkoje su primjenjene na Banovinu Hrvatsku. Napose traži, da se kod svih narodnih i državnih blagdana uz državnu zastavu na zgradama vije i slovenska zastava.

PREMJESTEN KOTARSKI POGlavAR U PREKU. Odlukom bana Hrvatske skinut je s položaja kotarskog poglavara u Preku dr Klement Rokov i dodijeljen na rad ispostavi Banske Vlasti u Splitu. Privremena uprava kotara Preko povjerena je pristavu Jakovu Deviću, dosadašnjem tajniku ispostave Banske Vlasti u Splitu. Očekuje se, da će biti izmijenjeni i neki drugi kotarski poglavari sjevernoga dijela Dalmatinske Hrvatske.